

Kwartaalmonitor Bouw

Eerste kwartaal 2015

Omzet bouw blijft groeien, vertrouwen neemt toe

- Totale bouwsector: Nederlandse bouwproductie stijgt harder dan Europees gemiddelde
- Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en gespecialiseerde bouw: meer nieuwbouwwoningen
- Grond-, weg- en waterbouw: omzet en investeringen nemen toe, prijzen dalen

In het eerste kwartaal van 2015 steeg de omzet van de bouw met ruim 5 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Dit is het tweede kwartaal op rij van groei. Vooral kleine bedrijven (minder dan 10 werkzame personen) zagen hun omzet fors stijgen. De omzet van grotere bedrijven steeg ook, maar minder hard. Verder nam het vertrouwen van bouwondernemers toe. Andere indicatoren bevestigen deze opleving: zo is de waarde van afgegeven bouwvergunningen gestegen en wordt er meer nieuwbouw opgeleverd.

Kerncijfers bouwsector en Nederlandse economie

	2014				2015
	I	II	III	IV	I
omzet bouwsector 1)	4,7	-1,8	-1,7	5	5,1
toegevoegde waarde 1)	5,8	0,3	-1,3	8,5	8,2
nieuwe woningen x1000	10,2	9,8	9,6	14,5	11,3
aantal faillissementen	268	254	246	220	246
aantal banen x1000	518	513	509	506	505
bbp 1)	0,0	1,1	1,0	1,4	2,4
verkochte woningen x1000	29,0	34,1	39,2	51,3	34,5

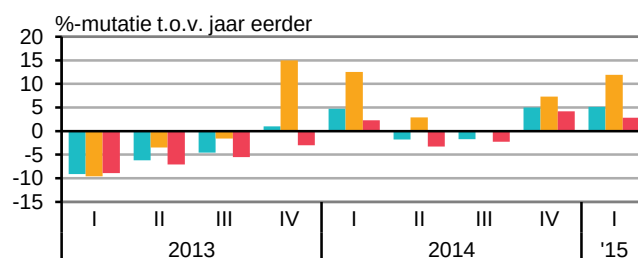
Bron: CBS 1) % mutatie t.o.v. een jaar eerder

Totale bouwsector

Opnieuw groei in het eerste kwartaal van 2015

Na een omzetstijging van 5 procent in het vierde kwartaal van 2014 is de omzet van de bouw in het eerste kwartaal van 2015 opnieuw met 5 procent gestegen. Vooral kleine bedrijven tot 10 werknemers zagen hun omzet in het eerste kwartaal fors stijgen. Vergeleken met het eerste kwartaal van 2014 steeg hun omzet met bijna 12 procent. Een kwartaal eerder was dit ruim 7 procent. Bedrijven met meer dan 10 werknemers deden het in het eerste kwartaal van 2015 wat minder goed. Hun omzet steeg het eerste kwartaal van dit jaar met nog geen 3 procent. In het vierde kwartaal van 2014 was de omzetstijging ruim 4 procent.

Omzet bouw

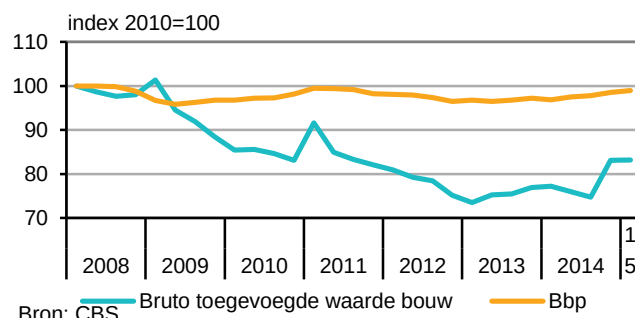
Bron: CBS

Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Toegevoegde waarde bouw sterk gestegen

De toegevoegde waarde van de bouw lag in het eerste kwartaal 8,2 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2014. Het niveau ligt nog wel 17 procent onder dat van begin 2008, voordat de kredietcrisis uitbrak. Op het dieptepunt lag de toegevoegde waarde in de bouw ruim 25 procent onder het niveau van voor de crisis. De Nederlandse economie als geheel is bijna terug op het niveau van voor de crisis.

Bruto toegevoegde waarde bouw en BBP

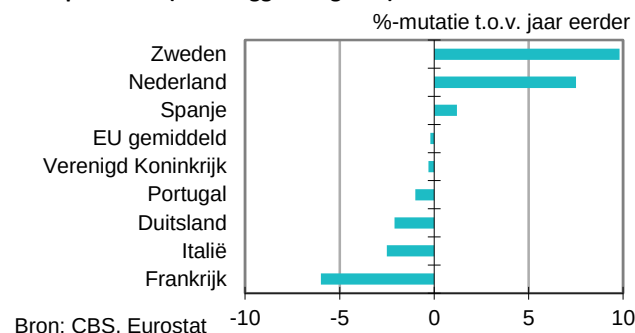

Statline: [Bbp, productie en bestedingen](#)

Nederlandse bouwproductie flink hoger dan Europees gemiddelde

De Nederlandse bouwproductie is in het eerste kwartaal 2015 fors gestegen in vergelijking met andere landen. Gecorrigeerd voor werkdagen steeg de Nederlandse bouwproductie met 7,5 procent in vergelijking met het eerste kwartaal van 2014. In Zweden groeide de bouwproductie met 9,8 procent nog iets harder. Zweden heeft al forse groeicijfers sinds het eerste kwartaal van 2014. In Frankrijk daalt de bouwproductie al sinds het eerste kwartaal van 2013 vrijwel onafgebroken. Italië heeft al sinds het vierde kwartaal van 2008 geen groei meer doorgemaakt. In Duitsland is de bouwproductie de afgelopen drie kwartalen gekrompen.

Bouwproductie (werkdaggecorrigeerd)

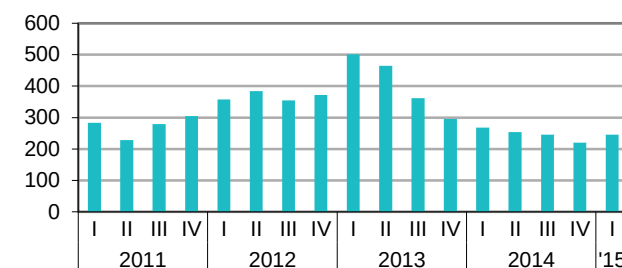
Eurostat: [short term business statistics database](#)

Iets meer faillissementen

Het aantal faillissementen in de bouw bedroeg in het eerste kwartaal van dit jaar 246, iets meer dan een kwartaal eerder. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014 waren het er juist iets minder. Sinds het eerste kwartaal van 2013 is er sprake van een dalende trend in het aantal faillissementen, maar de laatste kwartalen vlakkt deze wat af. In 2014 zijn in totaal 988 faillissementen uitgesproken.

Meer dan de helft van de faillissementen in het eerste kwartaal betrof bedrijven in de specialistische bouw. Onder algemene burgerlijke en utiliteitsbouwers viel voor 70 ondernemers het doek. Onder bedrijven actief in de grond-, water- en wegenbouw was het aantal faillissementen lager dan in vorige kwartalen.

Aantal faillissementen bouwnijverheid

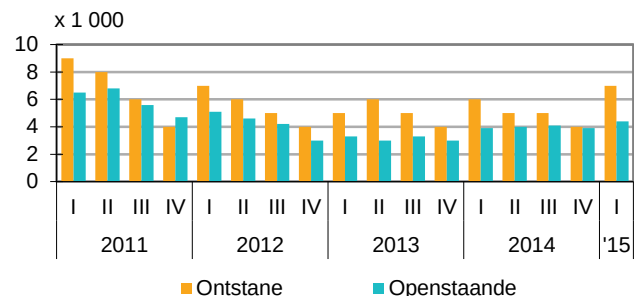

Statline: [uitgesproken faillissementen](#)

Meer vacatures

De werkgelegenheid in de bouw toont, na jaren van krimp, voorzichtig stabilisatie. Het totaal aantal banen nam ten opzichte van het vierde kwartaal van 2014 (seizoengecorrigeerd) met een paar honderd af en kwam uit op 505 duizend. Maar de dynamiek in vacatures nam toe. Er ontstonden 7 duizend nieuwe vacatures en er werden 6 duizend vacatures vervuld, het hoogste aantal in drie jaar. Aan het eind van het eerste kwartaal stonden 4.400 vacatures open, 500 meer dan een kwartaal eerder. De vacature-indicator voor de bouw, die verschillende verwachtingen over werkgelegenheid van ondernemers combineert, is verder verbeterd. Dit geeft aan dat het aantal vacatures in de bouw de komende maanden waarschijnlijk verder gaat stijgen.

Aantal vacatures

Bron: CBS

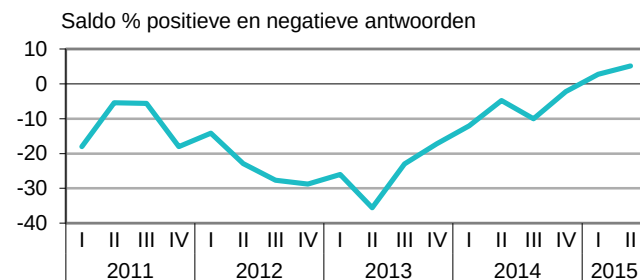
[Statline: vacatures](#)

Ondernemersvertrouwen bouw verder gestegen

Het vertrouwen van ondernemers in de bouw is verder gestegen aan het begin van het tweede kwartaal van 2015. Het ondernemersvertrouwen, de stemmingsindicator van het Nederlandse bedrijfsleven, kwam voor de bouwsector uit op +5 en is daarmee voor het tweede kwartaal op rij positief.

De omzet en de productie van de bouwsector zijn ook in het eerste kwartaal toegenomen. Verder steeg het aantal verleende bouwvergunningen en is er meer beweging op de woningmarkt. Bouwbedrijven geven aan dat de orderontvangst is gegroeid na jaren van krimp. De orderportefeuille wordt dan ook minder negatief beoordeeld. Bouwondernemers hebben dan ook de verwachting dat de bedrijvigheid in de komende drie maanden zal toenemen.

Ondernemersvertrouwen bouw (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

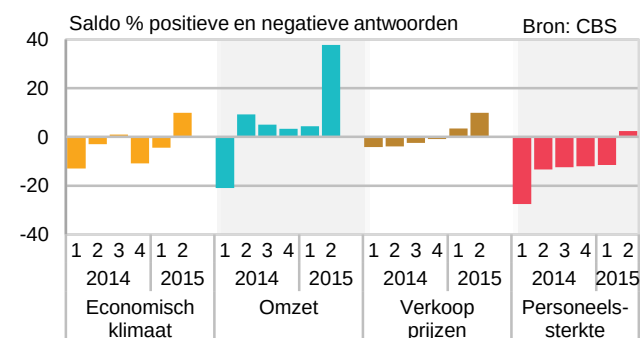
[Statline: ondernemersvertrouwen](#)

Ondernemers overwegend positief

Naast het toenemende vertrouwen zijn de ondernemers in de bouwsector ook positief in hun verwachtingen. Zo zijn ze voor het eerst in vijf jaar duidelijk positief over het economisch klimaat voor hun onderneming in het tweede kwartaal. Per saldo verwachten nu duidelijk meer ondernemers een verbetering dan een verslechtering. Daarnaast wordt door een zeer groot deel van de ondernemers omzetgroei in het tweede kwartaal voorzien.

Ook wordt voor het tweede kwartaal op rij door een kleine meerderheid hogere afzetprijzen verwacht. Over de werkgelegenheid in de bouw zijn de ondernemers nu licht positief, per saldo denkt twee procent in het tweede kwartaal met meer personeel te werken.

Verwachtingen voor het lopende kwartaal bouwsector

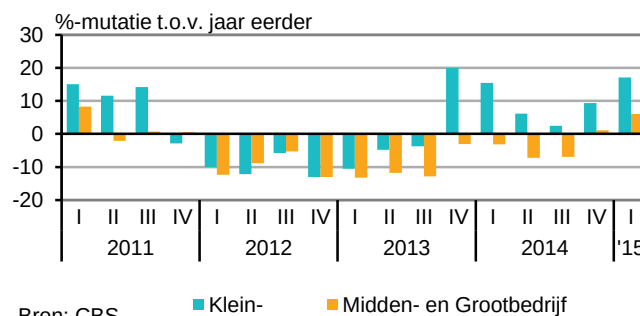
[Statline: Conjunctuurenquête Nederland](#)

Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en gespecialiseerde bouw

Burgerlijke en utiliteitsbouw forse groei

De omzet van de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U) is in het eerste kwartaal van 2015 met bijna 9 procent toegenomen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. Het is voor het eerst in vier jaar dat de omzet van B&U-bedrijven in één kwartaal zo sterk is gestegen. De omzet nam toe in de gehele branche, maar het sterkst bij bedrijven tot 10 werknemers. Bij deze bedrijven is de omzet al 6 kwartalen op rij gestegen. Bij bedrijven vanaf 10 werknemers stijgt de omzet pas in de afgelopen 2 kwartalen, na bijna 3 jaren met alleen maar omzetsdalingen. De omzet bij deze grotere bedrijven is in het eerste kwartaal van 2015 met 6 procent toegenomen.

Omzetontwikkeling burgerlijke en utiliteitsbouw

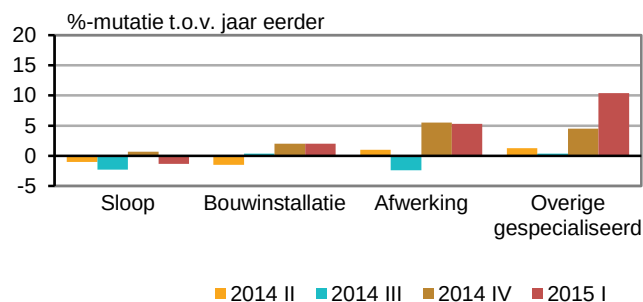

Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Wisselend beeld voor gespecialiseerde bouw

De omzet van de gespecialiseerde bouw is in het eerste kwartaal van 2015 met 3,7 procent gestegen vergeleken met het eerste kwartaal van 2014. Dat is iets meer dan in het vierde kwartaal van 2014. Toen steeg de omzet met 3,1 procent. De stijging komt voor het grootste deel voor rekening van bedrijven tot 10 werknemers. Bij deze bedrijven nam de omzet in alle deelbranches toe met ongeveer 10 procent. Bij bedrijven met 10 werknemers en meer is het beeld voor de deelbranches wisselend. Zo zagen sloop- en grondverzetbedrijven hun omzet dalen met 7,5 procent. Overige gespecialiseerde bouwbedrijven zoals o.a. dakdekkers-, metsel- en heibedrijven zagen hun omzet in het eerste kwartaal toenemen met bijna 12 procent.

Omzetontwikkeling gespecialiseerde bouw

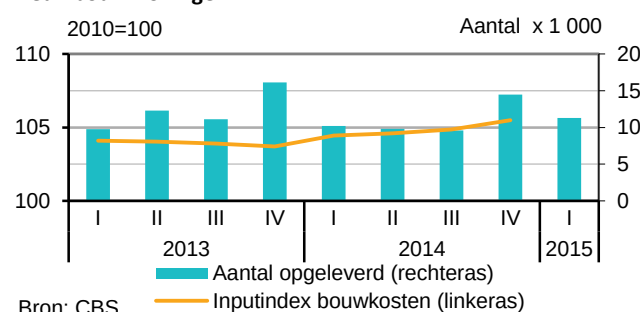
Statline: [omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Meer nieuwbouwwoningen

In het eerste kwartaal is het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen met bijna 11 procent toegenomen vergeleken met een jaar eerder. In de laatste drie kwartalen van 2014 was er nog sprake van een afname ten opzichte van het voorgaande jaar. In totaal zijn er in het eerste kwartaal 11 468 nieuwbouwwoningen opgeleverd.

De inputkosten voor het bouwen van nieuwe woningen zijn voor het eerste kwartaal nog niet bekend. Dit komt doordat de belangrijkste cao's voor dit jaar nog niet zijn afgesloten. De loonkosten, die een groot onderdeel vormen van de inputkosten voor nieuwbouwwoningen, kunnen hierdoor voor de maand maart nog niet berekend worden. De kosten voor materiaal namen dit kwartaal voor de derde keer op rij toe ten opzichte van een jaar eerder (+1,9 procent).

Nieuwbouwwoningen

Statline: [voorraad woningen en niet-woningen](#)

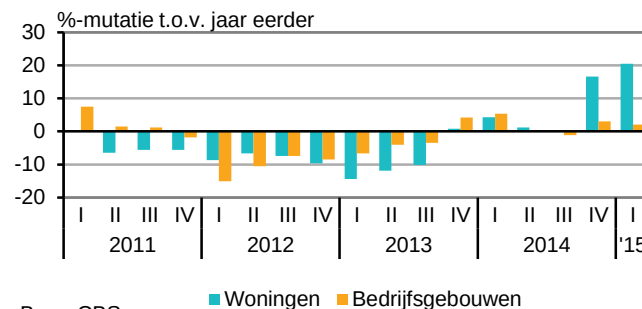
Statline: [nieuwbouwwoningen; inputprijsindex](#)

Opnieuw toename investeringen in woningen

De totale bruto investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen zijn in het eerste kwartaal van dit jaar met 12,2 procent toegenomen. De stijging is voor een groot deel toe te schrijven aan een toename in de investeringen in woningen. Dit volume groeide ruim 20 procent ten opzichte van het eerste kwartaal in 2014. Ook in het vierde kwartaal van vorig jaar was er sprake van een toename van de investeringen in woningen. Toen bedroeg de groei ruim 16 procent.

Ook de investeringen in bedrijfsgebouwen namen toe. Het volume van deze investeringen steeg met 2,1 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De stijging is iets kleiner dan in het vorig kwartaal, toen bedroeg de volumegroei 3 procent.

Investerings in woningen en bedrijfsgebouwen (volume)

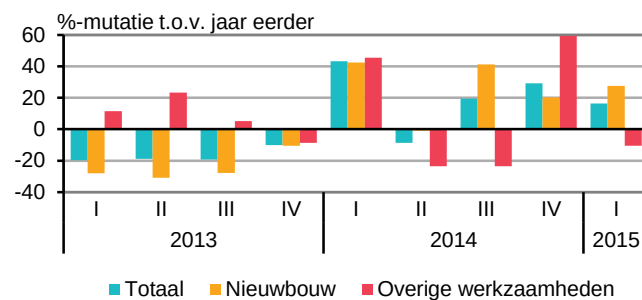

Statline: bbp, investeringen

Stijging waarde verleende bouwvergunningen gedragen door nieuwbouw

In het eerste kwartaal van 2015 is de totale waarde van verleende bouwvergunningen voor woningen en bedrijfsgebouwen met 16 procent gestegen ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De vergunde bouwsom voor nieuwbouw nam flink toe (+ 28 procent). Voor de nieuwbouw van woningen zelfs met 90 procent. De totale waarde van de verleende bouwvergunningen groeit onafgebroken sinds het derde kwartaal van 2014.

Waarde bouwvergunningen

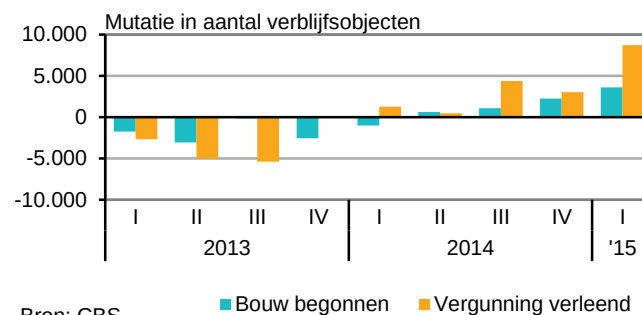
Statline: nieuwbouwwoningen; afgegeven vergunningen

Vergunningverlening en start nieuwbouw klimmen uit het dal

In het eerste kwartaal van 2015 is het aantal verblijfsobjecten waarvoor een vergunning is verleend met bijna 8 700 gestegen ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De vergunningverlening is gestaag uit het dal geklommen na het dieptepunt in 2013.

Een opleving in de vergunningverlening wordt vaak gezien als een impuls voor de nieuwbouw in de komende jaren. In het eerste kwartaal van 2015 is aan de bouw van bijna 11 duizend verblijfsobjecten begonnen. Dit betekent een toename van circa 3 600 ten opzichte van een jaar eerder. Daarmee is deze categorie 'bouw begonnen' voor de vierde keer op rij toegenomen vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder.

Nieuwbouwfases woningen en niet-woningen

Maatwerktabel: Nieuwbouwfases woningen en niet woningen

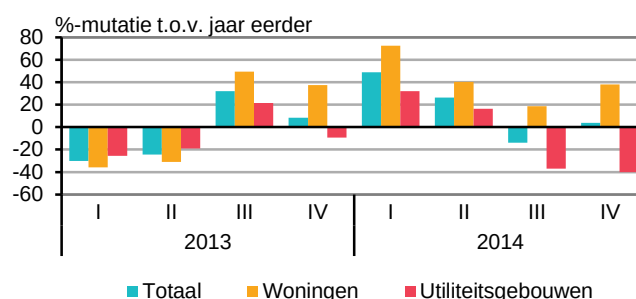
Architecten vooral meer opdrachten voor woningen in 2014

In 2014 is de totale waarde van door architecten ontvangen ontwerp opdrachten met bijna 13 procent gestegen vergeleken met 2013. Desondanks ligt het niveau nog bijna 70 procent onder dat van 2007. De waarde van opdrachten voor verbouwprojecten is in 2014 sterker gegroeid dan die voor nieuwbouwprojecten.

De waarde van de opdrachten voor woningbouwprojecten steeg in 2014 met bijna 40 procent. Bij de utiliteitsbouw daalde de waarde van opdrachten de laatste twee kwartalen van 2014. Hierdoor is de totale waarde van opdrachten voor de utiliteitsbouw in 2014 ruim 10 procent gedaald vergeleken met een jaar eerder.

Ontwerpopdrachten voor architecten staan aan het begin van de bouwcyclus en zijn hiermee een belangrijke indicator voor toekomstige bouwactiviteiten.

Bouwsom opdrachten architecten

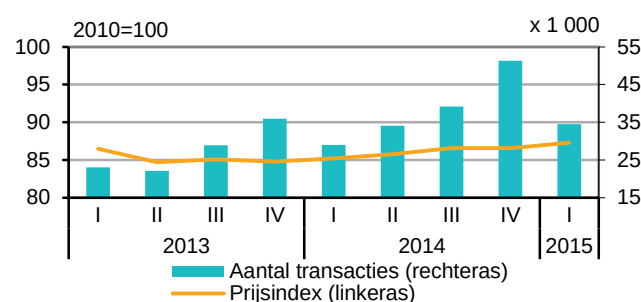
Bron: CBS

[Statline: bouwsom nieuwe opdrachten architecten](#)

Huizenprijzen stijgen

Er werden in het eerste kwartaal 34.527 bestaande huizen verkocht. Het is het zevende kwartaal op rij dat het aantal transacties hoger ligt dan een jaar eerder. Dit kwartaal werden er bijna 20 procent meer woningen verkocht dan in het eerste kwartaal van 2014. De prijzen waren in het eerste kwartaal voor de vierde maal op rij hoger dan een jaar eerder. Ten opzichte van het derde kwartaal van 2008, toen de huizenprijzen een piek bereikten, is de prijsdaling 18,2 procent. Vergeleken met het dal in het tweede kwartaal van 2013 liggen de prijzen 3,0 procent hoger.

Bestaande koopwoningen, prijsindex en aantal transacties

Bron: CBS en het Kadaster

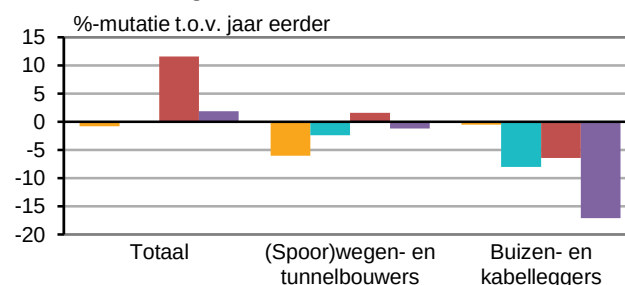
[Statline: bestaande koopwoningen; verkoopprijzen](#)

Grond-, weg- en waterbouw

Omzetgroei Grond-, Weg- en Waterbouwbouw blijft achter

De omzet van de grond-, weg- en waterbouw (GWW) is in het eerste kwartaal met bijna 2 procent gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2014. Dat was een kwartaal eerder nog bijna 12 procent. In tegenstelling tot de andere branches in de bouw dragen bedrijven tot 10 werknemers niet bij aan de omzetstijging in het eerste kwartaal. De omzet is bij deze bedrijven met ruim een half procent afgenomen. De deelbranches leveren een divers beeld op. De grootste omzetzak kwam met ruim 17 procent voor bij kabel- en buizenleggers. Bij (spoor)wegen- en tunnelbouwers is de omzetafname met ruim 1 procent veel kleiner. De omzetgroei van de GWW is in het eerste kwartaal volledig veroorzaakt door overige civieltechnische bedrijven.

Omzetontwikkeling GWW

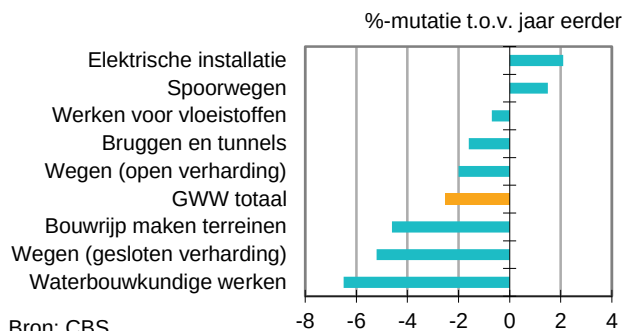
Bron: CBS

[Statline: omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Inputprijzen GWW dalen

In het eerste kwartaal is het prijsindexcijfer van de grond-, weg- en waterbouw (GWW) met 2,5 procent gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Ook in vergelijking met het vorige kwartaal daalden de kosten in de GWW. Ten opzichte van het voorgaande jaar zijn alleen de deelgebieden "Boven- en ondergrondse spoorwegen" en "Elektrische installatie" in prijs gestegen, met respectievelijk 1,5 en 2,1 procent. Bij de overige deelgebieden is vooral een daling van de olieprijs een belangrijke oorzaak.

GWW, prijsontwikkeling inputindex 1e kwartaal 2015

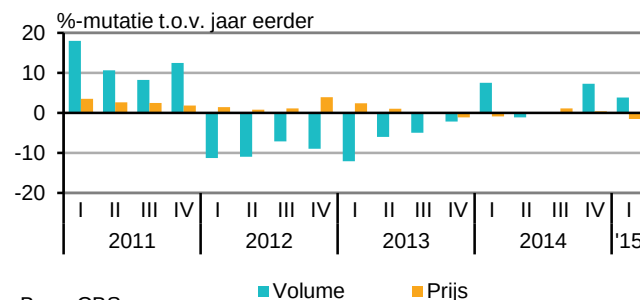
[Statline: GWW inputprijsindex](#)

Toename investeringen in GWW

In het eerste kwartaal is het volume van de investeringen in grond-, weg en waterbouwkundige werken (GWW) met 3,8 procent toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. De groei is daarmee kleiner dan in het vierde kwartaal vorig jaar. Toen namen de investeringen in GWW toe met ruim 7 procent.

Omdat de prijzen in het eerste kwartaal met 1,5 procent daalden, nam de waarde van de investeringen toe met 2,3 procent.

Investerings in grond-, weg- en waterbouwkundige werken

[Statline: bbp, investeringen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals die op 29 mei 2015 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers beschikbaar, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 1 juni 2015

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:

CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444